

Itämeren alueen monikansallisen hylje- ja merimetsoprojektin suositukset

Toukokuu 2021

Itämeren alueen pienimuotoisiin kalastajiin on kohdistunut yhä kasvavia hylkeiden ja merimetsojen harjoittamasta saalistuksesta johtuvia suoria ja välillisiä vaikutuksia. Luonto- ja lintudirektiivien tehokkaan suojelun turvaamina merimetsopopulaatiot ovat kasvaneet oleellisesti viimeisten vuosikymmenten aikana. Suuremmilla merimetso- ja hyljemäärillä on kuitenkin merkittävä **vaikutus kalakantoihin, ja ne voivat myös vaurioittaa kaloja ja tuhota verkkoja, mikä vähentää kalasaaliita ja pienimuotoisen kalastuksen kannattavuutta.**

Kasvavien hylje- ja merimetsopopulaatioiden vaikutukset kalastukseen luokitellaan toisinaan "paikallisiksi", mutta tosiasiaassa **vaikutukset kohdistuvat kaikkiin Itämeren alueen pienkalastajiin.** Tämä jää kuitenkin usein huomioimatta jäsenmaiden ja EU:n tasolla. **Siksi EU:n tasolla tarvitaankin kipeästi jäsenmaiden koordinoitua toimintaa edistävää koko EU:n tason aloitetta.**

Tilanteeseen puuttumiseksi ja asianmukaisten lievennyskeinojen löytämiseksi on laadittu muutamia projektin ja 26. toukokuuta 2021 pidetyn seminaarin puitteissa määriteltyjä suosituksia, **joiden tavoitteena on tasapainottaa suojelun tavoitteet ja pienimuotoisen kalastuksen säilyminen.**

1. Sidosryhmien välisen vuoropuhelun edistäminen kestävien ratkaisujen löytämiseksi

Ongelma: Merimetso- ja hyljepopulaatioiden hallintaan liittyvissä keskusteluissa kalastajat ja ympäristöjärjestöt ovat usein vastakkain. Tällainen vastakkainasettelu johtaa näiden lajien harjoittaman saalistuksen pienimuotoiseen rannikkokalastukseen ja laajemmin myös rannikon yhteisöihin kohdistuviin vaikutuksiin sekä lajien tarpeelliseen suojeluun liittyvän keskustelun jumittumiseen.

Suositus: Euroopan komission, jäsenvaltioiden ja Itämeren maiden alueellisten sekä paikallisten viranomaisten tulisi **edistää vuoropuhelua ja keskinäistä yhteisymmärrystä** eri sektoreiden ja sidosryhmien välillä sellaisten **ekologisesti, yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti kestävien ratkaisujen löytämiseksi**, jotka hyödyttäisivät kaikkia Itämeren alueella.

2. Hylkeenkestäviin kalastusvälineisiin investoiminen

Ongelma: Hylkeet irrottavat verkkoja, mikä on piilevä kustannus kalastajille. Kalastusvälineiden lähistöllä viipyvät hylkeet myös pelottelevat kalat pois näiltä alueilta. Useilla kalastajilla ei ole edelleenkään vaihtoehtoisia hylkeenkestäviä kalastusvälineitä.

Suositus: Euroopan komission tulisi uuden Euroopan meri- ja kalastusrahaston ja muiden ohjelmien avulla rahoittaa enemmän **hylkeenkestävien välineiden kehittämiseen ja valmistukseen liittyvää tutkimusta, jotta kalastajat voisivat hankkia näitä välineitä**, mikä puolestaan edistäisi pienimuotoisen rannikkokalastuksen yhteiskunnallista ja taloudellista houkuttelevuutta sekä myötävaikuttaisi myös merialueen monimuotoisuuteen. Tämä suositus ei kuitenkaan yksinään riitä, sillä hylkeet tottuvat uusiin välineisiin ajan myötä, mikä puolestaan tarkoittaa huomattavia kustannuksia kalastajille. Hylkeenkestävät rysät eivät myöskään sovellu kaikkeen kalastukseen tai kalastusalueille, koska useimmat kalastajat ovat riippuvaisia verkkokalastuksesta. Siksi tätä vaihtoehtoa tulisi kehittää yhdessä alla olevien suositusten kanssa.

3. Tarvitaan tavoitteellisemmat hylkeiden hallintasuunnitelmat

Ongelma: Harmaahyljekannat ovat elpyneet kestäväälle tasolle vuoden 2013 jälkeen luontodirektiiviin perustuvan suojelun ansiosta. Hylkeiden harjoittama saalistus aiheuttaa kuitenkin välittömiä vahinkoja kalastusvälineille ja vähentää kalasaaliita, mistä puolestaan seuraa huomattavia kalasaalistappiota ja taloudellisia menetyksiä. Näihin liittyvien kulujen on arvioitu johtaneen kalastajien tulojen puolittumiseen Ruotsissa.¹

Suositus: Jäsenvaltioita tulisi rohkaista Euroopan komission tuen ja koordinoinnin avulla ottamaan käyttöön **entistä kunnianhimoisempia hylkeiden hallintasuunnitelmia**, jotka perustuvat **ajantasaiseen tietoon kannoista**. Tässä toiminnassa **tulisi huomioida luontodirektiivin ehdottamat hyljekantojen hallinnan yhteiskunnalliset, taloudelliset ja ekologiset näkökohdat**, mukaan luettuna kalastajiin ja rannikon yhteisöihin sekä jatkuvaan paikallisen tuoreen kalan saatavuuteen kohdistuvat vaikutukset. Tämä vastaisi myös yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteeseen **edistää kohtuullisen elintason toteutumista kalastustoiminnasta riippuvaisille**.

4. Kannustimien tarjoaminen metsästäjille hoitotoimien edistämiseksi

¹ Anu Sjögren, *Losses for professional fishermen caused by Baltic Sea seals and cormorants and the legal basis for indemnity*, South-Eastern Finland University of Applied Sciences, May 2018.

Ongelma: Nykyinen hyljetuotteiden kaupasta annettu asetus estää hyljetuotteiden saattamisen EU:n markkinoille.² Lisäksi WTO:lle tehdyn valituksen vuoksi EU on myös päivittänyt asetuksen ja poistanut meren luonnonvarojen kestävään hallintaan perustuvasta metsästyksestä saatujen tuotteiden kauppakieltoa koskevan poikkeuksen.

Tämä on käytännössä johtanut vähäiseen luvalliseen metsästykseen niissä EU:n jäsenmaissa, joissa on avattu kiintiöt kantojen sääntelyyn, mikä puolestaan tekee hoitotoimista tehottomia. Kiintiöt on avattu, mutta niiden mukaisia tavoitteita ei saavuteta metsästäjiin kohdistuvien kustannusten, eettisten huolenaiheiden ja kannustimien puuttumisen vuoksi.

Suositus: Euroopan komission tulisi harkita uuden, WTO:n päätöstä noudattavan poikkeuksen laatimista asetukseen, jotta voitaisiin välttää tilanne, jossa normaalin pienimuotoisen kalastuksen hoitotoimista johtuvasta kuolleiden hylkeiden pois heittämisestä päästäisiin eroon. Vaihtoehtoisesti Itämeren alueen jäsenmaiden tulisi yhdessä kiirehtiä Euroopan komissiota löytämään **sopiva ratkaisu** päivitetyn asetuksen luoman **epäkohdan poistamiseksi**. Tasapainotetut kannustimet tulisi ottaa käyttöön rohkaisemaan metsästäjiä osallistumaan **hoitotoimiin harmaahyljekantojen entistä tehokkaammassa sääntelyssä**.

5. Merimetsokannan eurooppalaisen hallintasuunnitelman tarve

Ongelma: Jäsenvaltiot voivat pyytää poikkeusta lintudirektiivin mukaiseen suojeluun "vakavien kalastukseen kohdistuvien vahinkojen estämiseksi".³ Komission merimetsoja koskevista e-sitovista ohjeista huolimatta poikkeusta tulkitaan eri tavoin Itämeren alueen maissa, mikä aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta ja paikallisten sekä kansallisten keinojen tehottomuutta.

Suositus: Euroopan komission tulisi kehittää ja ottaa käyttöön **merimetsokannan eurooppalainen hallintasuunnitelma** vähintäänkin Itämeren tasolla, kuten Euroopan parlamentti on 2008 tekemässään päätöksessä⁴ vaatinut. Merimetsojen suuren liikkuvuuden ja muuttokäyttäytymisen huomioon ottaen ongelmaa ei voida hoitaa yksinomaan paikallisella ja kansallisella tasolla laatimalla poikkeuksia lintudirektiiviin, vaan **asiaan on puututtava koko Euroopan tasolla merimetsojen kalasaalille aiheuttamien merkittävien vaikutusten lieventämiseen tähtäävien toimien** jäsentelemiseksi, koordinoimiseksi sekä yhtenäistämiseksi.

² [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2015/177, annettu 6. lokakuuta 2015, hyljetuotteiden kaupasta annetun asetuksen \(EY\) N:o 1007/2009 muuttamisesta ja komission asetuksen \(EU\) N:o 737/2010 kumoamisesta.](#)

³ [Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30. marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta](#), 9 artikla, 1a §

⁴ [Kohti "Eurooppalaista merimetsokannan hallintasuunnitelmaa", 2008/2177\(INI\)](#)

Sivusto: <https://balticfisheries.com/> | Sähköposti: conference@alienor.eu